
Helyi kultúra, lokális identitás és vidéki közösség,
avagy lehet-e a kultúra és a helyi örökség a
vidék fejlődésének és megtartó erejének kulcsa?

CSURGÓ BERNADETT

MTA TK SZOCIOLÓGIAI INTÉZET

Trendek a vidéki társadalomban

- Növekvő (külső) igény a lokalitás és vidékiség iránt
- A helyi kultúra a helyi identitás szinonimájává vált
- A helyi kulturális örökség gazdaságilag hasznosíthatóvá vált
- A vidéki települések a fejlődés kulcsát a helyi sajátosságokra építő turisztikai fejlesztésükben látják (falusi turizmus, fesztivál turizmus)

A kulturális örökség kutatása

- **Kérdés:** Hogyan tudják a vidéki közösségek javítani a gazdasági és társadalmi jólétüket? Mi lehet a vidéki társadalom fejlődésének, társadalmi integrációjának és megtartóképességének?
- **Válasz:** Kultúra gazdaság, Endogén fejlesztés
  - A vidéki területek felemelkedésének alapját a **helyi kulturális erőforrásokra építő és a helyiek részvételén** alapuló fejlesztések jelentik.
- **A lényeg: a helyi identitás** (fejlesztése/fejlődése)
- amely a helyi kulturális értékeken alapul
- a hely ön-promociójában, **imázsépítésében**
- a **helyi közösségépítésben** hasznosul!

Mi a kulturális örökség

- Értelmezés: helyi hagyományok, helyi történeti múlt, helyi termékek, szokások, épített emlékek, amit egy adott közösség értékesnek, megőrzendőnek gondol
- Kulturális örökség a kollektív közösségi emlékezet része és ezáltal összekapcsolódik az identitással!

Kutatások

- Vidékszociológiai kutatások
- Cél: a kulturális örökség helyi közösségre, a helyi társadalmi integrációra gyakorolt hatásának elemzése
- Két kutatási szakaszok:
  - 2013. június 1- 2014. október 1.
  - 2014 szeptember 1- 2016. augusztus 31.
- Többféle kutatási módszer egymásra épülése
- **interjúk a kulturális örökség hasznosításának helyi kulcsszereplőivel**

Kutatási területek:

- Hajdúság
- Derecske-Létavértesi kistérség
- Mezőtúri kistérség
- Kalocsai kistérség
- Őrség

Mire büszkék a települések?- Mi adja a település imázsát?

- népművészet, néphagyományok:
  - derecskei verbunkos tánc
  - túrkevei kun hímzés
  - kalocsai hímzés, pingálás
- paraszti hagyományok
  - disznótor (Hajdúböszörmény: Hajdúsági Disznótor)
  - aratás, szüret (Mezőtúr Arató felvonulás, Hajdúdorog Szüreti fesztivál)
- helyi ételspecialitás vagy gasztronómiai hagyomány
  - túrkevei birkapörkölt (verseng a hungaricumnak nyilvánított karcagi birkapörkölttel!)
  - káposzta, torma, slambuc, stb
  - kalocsai paprika
  - őrségi tökmagolaj
  - őrségi perenc

...amire büszkék...

- helyi tradicionális kézművesség
  - Mezőtúr a „kerámia fővárosa”
  - Magyarorszombatfa. kerámai
- épített örökség
  - Zichy kastély (Hosszúpályi)
- híres emberek
  - Álmosd: Kölcsey

Hogyan válik a helyi örökség, történelmi múlt a jelenkori helyi társadalom és gazdaság részévé?

- Műemlékek, múzeumok, tájházak, helytörténeti gyűjtemények
  - Pl. Hajdúböszörmény Hajdú Múzeum, Mezőtúr Fazekas Múzeum, Túrkeve Finta Múzeum, Hajdúszoboszló Bocskai Múzeum
  - Turisztikai jelentőségük kisebb, de a helyi identitás fejlesztése, erősítése szempontjából jelentős a szerepük
- Fesztiválok, rendezvények, turisztikai szolgáltatások (látvány műhelyek stb.)

Fesztiválok: Hajdúság

- **Hajdúböszörmény:** Hajdúhét, Bezermeni Vigasságok, Hajdúsági Disznótor
- **Hajdúhadház:** Káposztás Napok
- **Hajdúdorog:** Slambucfőző Gasztronómiai Hagyományörző Fesztivál
- **Hajdúszoboszló:** Szoboszlói Folk Fesztivál
- **Ebes:** Sajt Fesztivál

Fesztiválok:Derecske-Létavértesi kistérség

- **Derecske:** Summás és bordal Fesztivál
- **Létavértes:** Májusi Málé Fesztivál, Szüreti Fesztivál
- **Kokad:** Torma Fesztivál
- **Álmosd:** Kölcsey napok
- **Bagamér:**Lecsófesztivál
- **Monostorpályi:**Tavaszköszöntő Fesztivál, Lombhullató Fesztivál
- **Hosszúpályi:** Zichy Bál

Fesztiválok: Mezőtúri kistérség

- **Mezőtúr:** Túri Vásár, Túri Muri
- **Túrkeve:** Kevi Juhászfesztivál,
Kevi Böllértalálkozó
- **Kétpó:** Betyárételfőző
Fesztivál

https://www.youtube.com/watch?v=ixGftLja_mg

IX. ALFÖLDI BETYÁRÉTEL-FŐZŐ FESZTIVÁL

2014. június 20-21-22.

PROGRAM

2014. június 20.

15:00 Betyárviaszkodó
17:00 Orsi nosztalgia műsora
18:00 Alma együttes
19:00 Örökség
21:00 Beatrice
23:00 Mystery Gang

MadMan Ekcsy - Jucker Motor Show
MYSTERY GANG
Rétpói Kisúti Pálinkafőzde megtekintése.

2014. június 21.

11:00 Eszményi Viktória- Heilig Gábor
12:00 Lagzi Lajcsi
13:00 Főzőverseny- eredményhirdetés
13:30 Open Stage Szekelylend
14:30 Fiesta
15:15 Kállay-Saunders András
16:00 Balázs Klári - Korda György
17:00 Delhusa Gjon
18:00 Kozmix
19:00 Bunyós Pityu
20:00 Zanzibár
21:00 Kárpátia
22:45 Tűzjáték
23:00 Retro disco Dévényi Tibi bácsival
01:00 Dj Nazo Retro feeling slágerek A-Z

2014. június 22.

10:00 Petróczki Csaba
11:00 Bongó és Penny bohócok műsora
12:00 Csocesz
13:00 Oszvald Manika
13:30 Szivárvány citerazenekar
14:00 Firkin
15:30 Dalma Dance Klub táncbemutatója
16:00 Ismerős Arcok
18:00 Project 4.1
19:00 Triász
20:00 Patáky Művek
21:00 EDDA Művek

KÉTPÓ

2014

MŰSORVEZETŐK: Kiss Orsolya (Kisb. Class FM), Torda Ferenc (Szabolcs TV)

STAR WARS
SZOMBATON 18-19 ÓRA KÖZÖTT TÁLLALKOZHATUNK A STAR WARS SZEREPŰVEL AKKOR, FENYŐPEZEMÉNYE LEHET. (DARTH VADER, BOMBE FETTY)

Szombaton és vasárnap ingyenes településnéző kisvasút-közeledők.
A rendezvény bevételei, Parkolási támogatás: 300 Ft.

A rendezvény lebonyolításában segítséget nyújtanak:
Új Magyar Gárda Egyesület tagjai.

A gyermekreklám szombaton és vasárnap ingyenes játszótér és játékparkok várják. Tel: 06-56-333-294.

Támogatóink: Szalay Bau Kft., ZO-HA Trans Kft., Fegyvernek és Vidéke Közveti Takarékszövetkezet., Kollár Zoltánné, Kétpói Kisúti Pálinkafőzde Kft., Majtényi Patika Bt., Cibakert Kft., Takács György Egyéni vállalkozó, Arago Befektetési Holding Zrt.

www.ketpo.hu

ANDROMEDA TRAVEL
UTAZÁSI IRODA

KIS ABC

Versivet

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

DARÁNYI IGNÁC TERV
Európai Magyarország Vidékfejlesztési Akcióterv
a vidéki területekre bevezető Európai

Túri Vásár

A helyi kultúra/kulturális örökség legfontosabb szereplői

- Önkormányzatok
- Kulturális intézmények: múzeum, közösségi ház, stb. - sok kistelepülésen a **könyvtár az egyedüli** kulturális intézmény!!!
- Hagyományozó és helytörténeti szervezetek, csoportok
- Turizmus vállalkozók: szállás, vendéglátás

Szereplők közötti kapcsolatok

- Fontos kérdés: ki határozza meg és hogyan a helyi kultúra alapú fejlesztéseket – konfliktusok
  - Helyi szimbólumok kiválasztása!
  - Résztevők bevonása
- A kultúra alapú fejlesztés/fejlődés kulcsa:
  - Helyismeret és helyi tudás
  - Összefogás (érdekek egyeztetése)
- A helyi kulturális intézmények kapacitásának, tudásának, motivációjának kulcsszerepe van!

Kulturális örökség formái és szerepe

- **Történelmi múlt:** szimbólum, települési imázs, egyediség
- **Folklór:** vidéki autenticitás és helyi imázs
- **Helyi gasztronómia:** együtt evés közösségi szerepe és a hely imázsa
- **Tradicionális és „történelmi” tevékenységek:** nosztalgia és élmény
- **A vidéki táj és épített örökség:** a rendezvény díszlete és a helyi identitás alapja

A kulturális örökség funkciói

- turisztikailag, vagy a helyi közösség és identitás szempontjából hasznosítható erőforrás, azaz szimbólum
- motivációs tényező, amely a turisták vagy a helyi lakosság igényeit a különböző kulturális rendezvények és termékeket felé irányítja
- esztétikai elem és eszköz a helyi rendezvények megjelenítési, esztétizálási gyakorlatában

Eredmények

- A helyi hagyományok és kultúra újrafelfedezése és újraértelmezése zajlik
  - Pl. kun „vita” Mezőtúr és Túrkeve között
- Reneszánszát éli a helytörténet és hagyományörzés
- Mindez hatással van:
  - a település imázsára
  - a helyi közösségi életre
  - a helyi identitásra

Összegzés (1)

- A vidéki települések a kulturális örökségre, mint jelentős fejlesztési erőforrásra tekintenek
- Erőteljes verseny van a fogyasztókért és a fejlesztési forrásokért!
- A vidéki területek felemelkedésének alapját a helyi kulturális erőforrásokra építő és a helyiek részvételén alapuló fejlesztések jelentik. (endogén fejlődési modell)
  - Ebben kulcsszereplőként jelennek meg:
  - kulturális intézmények (múzeum, könyvtár)
  - civil szervezetek (helytörténet, hagyományőrzés, stb.)
  - turisztikai vállalkozások

Összegzés (2)

- A vidéki kistelepülések jól-létének fejlődésének kulcsa: a helyi identitás, amely a helyi kulturális értékeken alapul és a hely ön-promóciójában, imázsépítésében és a helyi közösségépítésben hasznosul!
- A történelmi múlt, hagyományok a kollektív identitás alapját jelentik!
- A kulturális örökség újrafelfedezése turisztikai cézzattal indul el, de a helyi közösség és identitás megerősítése nélkül eredménytelen marad!
- Azaz: azok a vidéki turisztikai (gazdasági) kezdeményezések sikeresek, amelyek egy erős helyi identitáson alapuló helyi közösségi eseményre épülnek

Zárszó helyett: Hands up!

- Ki érkezett vidéki vidéki kistelepülésre! (Van-e kedvenc kistelepülése, ahova sokszor ellátogat?)
- Van-e itt egy-két vagy sok kulturális érték amire a helyiek büszkék?
- Ezek között van-e olyan
  - ami a népművészethez, néphagyományhoz (folklór) kapcsolódik?
  - ami a paraszti hagyományokhoz kapcsolódik?
  - ami helyi ételspecialitás vagy gasztronómiai hagyomány?
  - ami helyi tradicionális kézművesség terméke vagy gyakorlata?
  - ami épített örökség?
  - Ami egy vagy több híres emberhez (a település szülötte vagy arra látogató: Petőfi 😊) kapcsolódik?
- Rendeznek-e itt fesztivált?
- Miért jó ezen a településen lenni/lakni?

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

CSURGO.BERNADETT@TK.MTA.HU
